ఉత్తముడు

మధురాంతకం రాజారం

"అబ్బ, ఎంత చల్లగా వుంది నాన్నా!" అంది వైశాలి, నుదుట క్రమ్ముకున్న చెమట బొట్లను కొంగుతో తుడిచేసుకుంటూ.

"సరేనమ్మా, కాసేపు కూచుందాం" అన్నాడు రామదాసు.

వాళ్లెక్కి దిగుతున్నది చిన్నకొండ. మూడువందల పై చిలుకు మెట్లదారి. క్రింద ఒక వంద మెట్లదాకా కన్నతల్లి మనసులాంటి గానుగ చెట్ల నీడ చలువ పందిరిలా దట్టంగా క్రమ్ముకుని వుంటుంది, ఆపైన మిగిలిన సోపాన పంక్తి అంతా నిరాచ్ఛాదితం. యాత్రార్థం వచ్చిన భక్తులు, అక్కడే వుండి సేవ చేస్తున్న మొక్కుబళ్లవాళ్లు కొండమెట్లెక్కడం ఉదయం ఆరింటికే ప్రారంభమైపోతుంది. కానీ తిరిగి రావడానికెట్లాగైనా

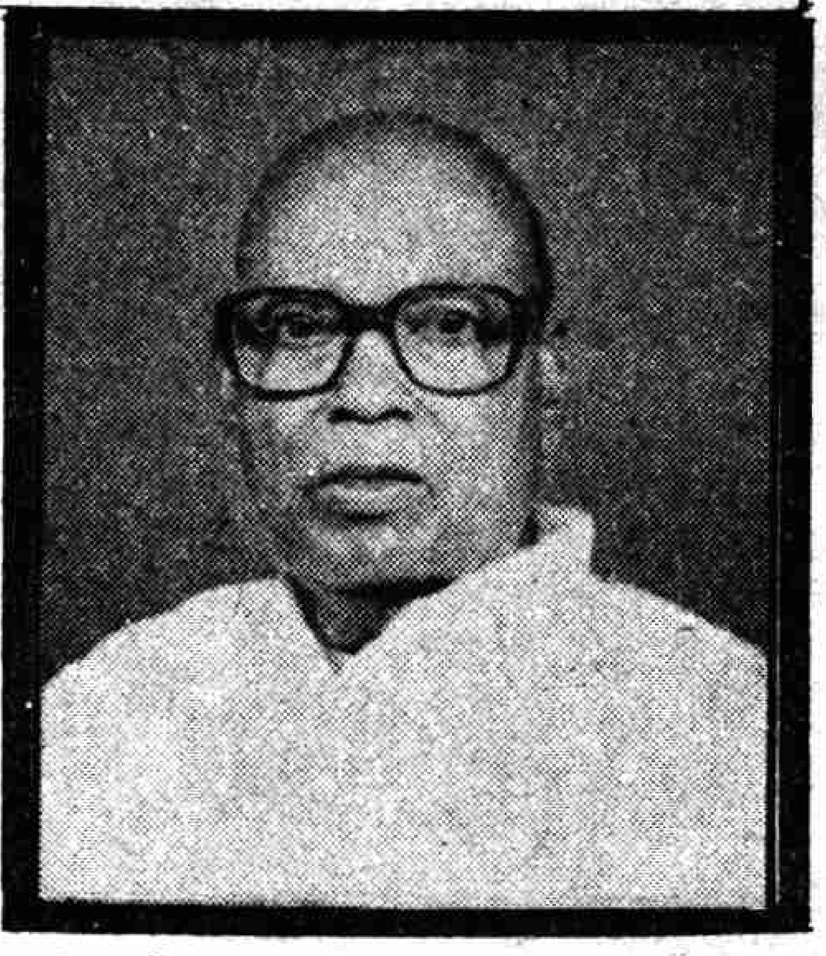

తొమ్మిదవుతుంది గదా! ప్రొద్దుపొడుపు వేళ ఎంతో నమ్రభావంతో గుట్టకు, గుడి ప్రాకారాలకు, గాలి గోపురానికి బంగారు

'ఆహ్వానం' ప్రచురించే విలువైన క్రొత్త కథల విశ్లేషణలో పాఠకుల్ని, రచయితల్ని పాల్గొనవలసిందిగా కోరుతున్నాం. తమ అభిప్రాయం సంక్షిప్తంగా సమీక్షాత్మకంగా రాసి పంపితే ఎన్నిక చేసినవాటిని ప్రచురించడమేగాక 50రు పారితోషికం కూడ పంపుతాం. – ఎడిటర్

మాలలా అద్దిన లేత యెండ అప్పటికి బాగా తెలివి మీరి కరకరలాడి పోతుంది, రెండు వందల మెట్లు దిగి చల్లటి నీడ పట్టులో అడుగు పెట్టేటప్పటికి, ఆహా-ప్రాణాల కెంత హాయిగా వుంటుందో!

పడమటి పిట్టగోడ దాపున కూర్చుని బడలిక తీర్చుకోసాగింది వైశాలి. రామదాసు తూర్పుపిట్టగోడ కానుకుని కనిపిస్తున్న విశాలాకాశంలోకి చూపులు సారిస్తున్నాడు.

షోలింగపురంనుంచి అర్కోణానికి వెళ్లే ట్రంకురోడ్డు, ఒక కిలో మీటరు దూరంలో చింతచెట్ల మధ్య మెలికలు తిరుగుతూ సాగిపోతోంది. చెట్ల నడుమ దాగుడు మూతలాడినట్లుగా దూసుకపోతున్న బస్సులు, లారీలు మరబొమ్మల్లా కానవస్తున్నాయి, దగ్గర్లో ఎక్కడో ఏదో ఫ్యాక్టరీ వుందట. ఉద్యోగులు స్కూటర్లపైన, సైకిళ్లపైన పరతెంచి పోతున్నారు. రోడ్డుకు, గుట్టకు నడుమ విస్తరించి వున్నవన్నీ పంటపొలాలే అయినప్పటికీ జలాధారం లేకపోవడం వల్ల ఎక్కువభాగం బీళ్లుగా మారి బోసిపోతున్నాయి. ఆ బీళ్లల్లో ఎనుములు మేపుకుంటున్న పల్లెటూళ్ళ కుర్రాళ్లదే రాజ్యమైపోయింది.

"వెళ్దామా నాన్నా! ఆకలిగా వుందేమో మీకు?" క్షమాపణ కోరుతున్నట్టుగా అంద వైశాలి.

రామదాసు నవ్వాడు. "భలే మంచి దానవమ్మా నువ్వు నాదేముంది! వయసు అయిదుపదులు దాటిందంటే, జఠరాగ్ని క్రమేపీ తగ్గుముఖం పడుతుంది. ఉదయం ఉపాహారం మానేసి ఏకంగా మధ్యాహ్నం భోజనం చేయమన్నా నాకేమీ యిబ్బంది వుండదు. ఇంకా నీ మాట చెప్పు. రాత్రుల్లో రెండేసి చపాతీల తోనే సరి పెట్టుకుంటున్నావు. తొలికోడి కూతతోనే చన్నీటిలో తలస్నానం, పాండవతీర్థం దగ్గర నాగప్రతిష్ట చుట్టూ నూట పదహారుసార్లు ప్రదక్షిణం, మళ్లీ కొండపైన కోదండ రామస్వామిగుడిక, ఆంజనేయస్వామిగుడికి నూట పదహారేసి ప్రదక్షిణాలు. తర్వాత ఎక్కినన్ని మెట్లూ దిగిరావాలి. అప్పటికే యిదెంతోనయం. మహానుభావుడు యోగనరసింహస్వామి అయితే భూదేవికి గొడుగులాంటి ఆనిటారుకొండపైకెక్కి కూర్చున్నాడు, ఆయనకొక శుక్రువారం మాత్రం కేటాయించడం వల్ల బ్రతికిపోయాము. అయినా యిందులో మన పాత్ర ఏముంది? నిమిత్తమాత్రులం. చోదక శక్తి వేరే వుంది. అడ్రస్సు: రూం నెంబరు టూ, దేవరాజ కల్యాణ మండపం.... ఈ పాటికి టిఫిన్ సిద్ధం చేసి కాపెట్టుకుని వుంటుంది........"

నిజమే, షోలింగర్ యాత్ర నూటికి నూరుపాళ్లు కల్యాణి ప్రతిపాదన, భారతదేశంలో చెట్టుకొక గాథవుంటుంది. పుట్టకొక గాథ వుంటుంది. అవన్నీ పట్టించుకో దగ్గవికావని రామదాసు అభిప్రాయం. అయితే భగవద్భావనకు సంబంధించినంత వరకు భార్యా భర్తలకు ఏకీ భావంలేదు. ఒక కిరోసినాయిల్ స్టవ్వు, అత్యవసర భోజనసామగ్రి, ఓ సూట్ కేసులోను ఏర్‌బ్యాగులోను బట్టలు- ఈ మాత్రం సరంజామాతో కల్యాణి భర్తను, కుమార్తెను బయల్దేరదీసింది. టౌనులో బస్సుదిగితే కొండపాళ్యానికి మూడు కిలోమీటర్లు. గంటగంటకూ వ్యాన్లుంటాయి. చిన్నకొండ పాదపీఠంలో వ్యానుదిగి వాకబుచేస్తే, యాభైగజాల దూరంలో వున్న 'ఆర్చి' వైపు చూపించారు, దానిపేరు దేవరాజ కల్యాణమండపం. యాత్రీకులు బసచేయడానికి గదులు గూడా వున్నాయట. 'వెళ్లి చూడండి, షణ్ముగం అని ఒకతనుంటాడు, వాచమేన్, సూపర్వయిజరు, మేనేజరు- అన్నీ అతనే!' అన్నారు.

ముగ్గురు సభ్యులున్న ఆ యాత్రికుల జట్టుకేసి పరకాయించి చూస్తూ "ఎన్ని రోజులుంటారు?" అని ప్రశ్నించాడు షణ్ముగం:

రామదాసు కల్యాణివైపు చూచాడు.

> ఆస్తికత్వమో నాస్తికత్వమో ఏదో ఒక దానిపైన పరిపూర్ణమైన విశ్వాసం కలిగి ఉండటం చాల గొప్ప విషయం. బహుశా అలాంటి అదృష్టవంతులు నూటికి ఒకరిద్దరైనా వుండరేమో!

"అదేమిటయ్యా! సేవ చేయడం కోసం వచ్చిన వాళ్లం. స్వామి అనుజ్ఞ యిచ్చిన తర్వాతనే వెళ్తాం" అంద కల్యాణి.

మేరువు తలక్రిందులైనా, సాగరాలు యింకిపోయినా తనమాట కింక తిరుగు లేదన్నంతధీమా ఆమె అభిప్రాయంలో ధ్వనించింది. వరమివ్వకుండా ఆ దేవుడెక్కడ తప్పించుకపోతాడన్న విశ్వాసం ఒకటి పునాదిగా వున్నంత వరకూ ఆమె అభిప్రాయాన్ని చెనకగల భౌతిక, అతిభౌతిక శక్తులేవీ వుండవు. ఆస్తికత్వమో, నాస్తికత్వమో ఏదో ఒకదానిపైన పరిపూర్ణమైన విశ్వాసం కలిగి వుండడం చాలా గొప్ప విషయం. బహుశా అలాంటి అదృష్టవంతులు నూటికొకరిద్దరైన వుండరేమో!

"అబ్బో, ఎంత ఓపికండీ మీకు! రోజూ అమ్మాయి వెంట కొండెక్కుతున్నారు" అని ఎవరైనా అంటే, రామదాసు మారుమాట్లాడకుండా ముభావంగా వుండిపోతాడు. మోకాటి నొప్పుల మూలంగా కల్యాణి పట్టుమని ఫర్లాంగు దూరమైనా నడవలేదనీ, అలాకాదని పంతానికి దిగి మెట్లెక్కి దిగితే యింక వారాల తరబడీ పడకవేయవలసిందేనని వాళ్లకేం తెలుసు! తల్లికి సాధ్యం కానప్పుడు తండ్రి, తండ్రికి వీలుకానప్పుడు తల్లి- ఎవరో ఒకరు బిడ్డల పట్ల బాధ్యత నిర్వహించాలిగదా!

అయితే ఇదంతా తెచ్చికోలు బాధ్యతేనని రామదాసు అభిప్రాయం. వారించని దోషం అతనిదిగాదు. "చూడు కల్యాణీ! సరోజిని డాక్టరు దగ్గరికి తీసుకెళ్లాంగదా! ఆమె పరీక్షచేసి ప్రతినెలా మందులు రాసిస్తోంది గదా! మళ్లీ యిదొకటెందుకు?" అంటూ అతడామె ముంగాళ్లకు బంధం వేయబోయాడు, దారిలో పడివున్న కంటకాన్ని తీసి అవతలికి పారేసినంత సునాయాసంగా భర్త మాటను కొట్టి పారేసింది కల్యాణి, "ఏమిటండీ మీరు? మానవ యత్నం మాత్రం వుంటే చాలునా? దైవానుగ్రహం కావద్దా? [illegible]తకూ నాకొక సందేహం. సరోజిని డాక్టరు పైన్నయినా పూర్తిగా నమ్మకం వుందా మీకు?"

అంటే ఏమన్నమాట! 'మీకెట్లాగూ దేవుడిపైన నమ్మకం లేదు, మనుషుల

పైన్నయినా వుందా' అని ఎద్దేవా చేయడమేగదా!

సరే, నువ్వొకందుకు పోస్తే నేనొకందుకు త్రాగుతున్నానన్నట్టుగా క్షేత్రయాత్రకు బయల్దేరాడు రామదాసు, విరాణ్మూర్తుల మహిమల కన్నా, వెలుపలి విగ్రహాల సౌందర్యాలే అతడి నెక్కువగా ఆకర్షించాయి. వరమిచ్చే దేవతల కన్నా, తమబాధల్ని గాథల్ని వెళ్లబోసుకోవడానికి వచ్చిన భక్త జనులే దర్శనీయులుగా కనిపించారు. చిన్నకొండపైన యోగాంజనేయస్వామి గుడి మండపం తాలూకు మెట్లపైన కోనేటి కభిముఖంగా కూచుంటే ఎన్నెన్నో అపురూపమైన దృశ్యాలు కళ్ల ముందు కదిలిపోతాయి. ఎవరైనా పట్టెడు బొరుగులు కోనేటి నీటిలో చల్లితే తండాలు తండాలుగ వచ్చి బదుంగున మింగేసే చేపలు, కోనేటి పైకి వంగిన రావిచెట్టు కొమ్మల్లో అవిరామంగా సర్కస్ ఫీట్లు చేసే కోతులు, వాటికి దొరికి పోకుండా తక్కుతూ తారుతూ చెట్టంతటా తాముగానే విహరించే ఉడతలు, దిగంతాల వరకూ తలపెట్టిన విహారయాత్ర మధ్య ఒక మజిలీ వెదికి పట్టుకున్నట్టు ఒక్కుమ్మడిగా వచ్చి రావి చెట్లో వాలిపోయే రామ చిలుకలు, రెక్కలు కదలకుండా ఎక్కడో దూరంగా వినువీధిలో ఒకగీత గీచినట్టుగా సాగిపోయే ఒంటరిడేగ....

ప్రకృతి విలాసాలను, ప్రాణుల జీవనోత్సాహాలను పరికించడంలాగే మనుషుల వాలకాలను, ఆంతర్యాలను గమనించడమన్నా రామదాసుకెంతో యిష్టం, ఎన్నెన్ని ప్రాంతాల వాళ్లు! ఎన్నెన్ని భాషల వాళ్లు! ఎన్నెన్ని ఆకారాల వాళ్లు! కడపజిల్లా కోడూరు ప్రాంతం నుంచి ఓ కుటుంబం వానల్లేక, జలాధారాలింకిపోయి వాళ్ల పళ్లతోటలన్నీ ఎండి పోయాయట. అప్పుల వాళ్లు వేలం పాటలో పొలాలు లాగేసుకున్నారు, సాటివారిలో పరువుగా బ్రతకడానికి దారి ఏదైనా చూపిస్తారేమోనన్న నమ్మకంతో ఆ కుటుంబ సభ్యులు ఘటికా చలేశ్వరుడి దగ్గరికి వచ్చేశారు. (రామదాసు స్వగతం: చెడి చెన్నపట్నం వెళ్లొచ్చుగదా! భంగపడ బెంగుళూరు వెళ్లొచ్చుగదా! అయిసాపైసా హైదరాబాదులో తేల్చుకోరాదా!) ఉత్తరార్కాడు జిల్లా ఆరణి నుంచి ఓ నాయుడుగారు సతీసమేతంగా వచ్చారు, భార్యకు మతి స్తిమితం లేదట, అన్ని చికిత్సలూ చేయించి అసురుసురైన తర్వాత ఆమెను యిక్కడికి లాక్కొచ్చేశారు. (రా.స్వ. కోర్టులన్నీ తోసేస్తే సుప్రీంకోర్టుకు అప్పీలు చేసుకున్నట్టు.) కదిరికీవలి స్టేషను తన కల్లు నుంచి వచ్చిన సంజీవప్పది ఆడపిల్ల పెళ్లి సమస్య, పెద్దమ్మాయికెప్పుడో పెళ్లికావలిసింది. రెండో అమ్మాయికి గూడా ఆలస్యమైపోతోంది. మూడో అమ్మాయికి మాత్రం యిప్పటికిప్పుడే చేసేయవచ్చు. కట్నాల మార్కెట్లో వరులరేట్లు మండి పోతున్నాయి, నిస్సహాయ పరిస్థితిలో భగవంతుణ్ణే ఏడుగడగా నమ్మి, భార్యాబిడ్డలతో కలిసి అనుదిన సేవలో నిమగ్నుడై వున్నాడు సంజీవప్ప. (రా.స్వ. గాలిలో దీపంపెట్టి దేవుడా నీ మహిమ అన్నట్టు.) కర్ణాటక ప్రాంతం చింతామణి నుంచి వచ్చిన ముకుందరాజాది మరొక విడ్డూరమైన వృత్తాంతం. భార్య అడ్డానికి పెరగడం, కుమార్తె పూచిక పుల్లలా చిక్కిపోవడం ఆయనకు ఏకకాలంలో ఎదురైన చిక్కుముళ్లు. గృహకృత్యాలు చక్కబెట్టుకోడానికి వీలుగా భార్య కాస్త చిక్కిపోవాలనీ, మగపెళ్లి వారికంటికి కొంచెం నదరుగా కూతురికి కొంచెం ఒళ్లు రావాలనీ ఆయన ఆకాంక్ష. (రా. స్వ. పాపం, భగవంతుడికి సానుభూతి! ఆయనపైన ఎన్నెన్ని భారాలు వేస్తారో భక్తులు!)

ఆలోచనా స్రవంతి కడ్డుతగులుతూ అంది వైశాలి, "హాయిగా యింట్లో ఏదైనా చదువుకుంటూ, రాసుకుంటూ వుండాల్సింది మీరు! అన్ని పనులూ వదులుకుని నా కోసం యిలా వచ్చేశారు, నా వల్లనే నాన్నా మీకీ యిబ్బందులన్నీ!"

"అబ్బే, అలా అనుకోకమ్మా వైశాలీ!" వెంటనే వారించాడు రామదాసు. "ఎల్లకాలం నాల్గుగోడల మధ్య కూచోడం వల్ల నా వ్యాసంగానికి మాత్రం ఏం ఒరుగుతుంది? కొత్త ప్రదేశాలు, కొత్త మనుషులు, కొత్త అనుభవాలు చాలా అవసరం గదా! పెద్దలు కట్టి యిచ్చిన పెరుగన్నం ఎక్కడో దారి పయనంలో పనికొచ్చినట్టుగా, ఈ అనుభవాలు ఎక్కడైనా ఎప్పుడైనా పనికొస్తాయి......"

"ఏం నాన్నా! విషయమేదైనా దొరికిందా? షోలింగర్ గురించి కథ రాస్తారా?' -కుతూహలంతో ప్రశ్నించింది వైశాలి.

"వస్తువుకోసం వెదుక్కుంటూ వెళ్లనక్కర్లేదమ్మా వైశాలీ! జీవితం పట్ల అక్కరవుండాలి, శ్రద్ధగా పరిశీలించాలి, సానుభూతితో గ్రహించాలి, మరొక విధంగా చెబుతాను, భక్తి సాంప్రదాయంలో నువ్వు మీ అమ్మకు అనూయాయివిగదా! మీకు దేవుడి పట్ల ఎంతటి భక్తి భావం వుంటుందో, రచయితకు మనిషిపట్ల, మానవజీవితం పట్ల అలాంటి ఆరాధనా భావం వుండాలి, భగవంతుడు భక్తుడికి ప్రసన్నమయ్యే విధానం గురించి నేనేమీ చెప్పలేను, కానీ జీవితం పట్ల ఆసక్తి, అనురక్తి, భక్తి వున్న రచయితకు గాలిలో ఎగిరి వచ్చి దోసిలిలో పడిపోయే కమనీయ పుష్పంలా కథావస్తువు సునాయాసంగా దొరికి పోతూ వుంటుంది....."

కొంతసేపు తండ్రి మాటల్నే మననం చేసుకుంటూ వుండిపోయాక "సరే నాన్నా! ఇక వెళ్దామా? అంటూ పైకి లేచింది వైశాలి, మోకాళ్లపైన చేతులుంచుకుంటూ."

కొన్ని మెట్లు దిగేససరికి వెనుక వైపు నుంచీ ఎవరో పరుగెడుతూ వస్తున్నట్టుగా అడుగుల సవ్వడి వినిపించింది, వెనువెంటనే పిలుపుగూడా!

"అక్కా, అక్కా! ఒక మాట!"

చెదిరిపోయిన పాడి. వెంట్రుకల క్రాపింగు, నుదుట గంథపు బొట్టు ముకుపుటాన కుంకమరేఖ దోరమామిడి చెక్కల్లాంటి నున్నటి బుగ్గలు, చిన్నషరాయిపైన పొట్టిచేతుల చొక్కా, పదేళ్ల కుర్రాడొకడు కురంగ శాబకంలా దూకులిడుతూ వస్తున్నాడు.

వైశాలి క్రింది మెట్టుపైన నిల్చుంది, వచ్చిన కుర్రాడు పైమెట్టు మీద నిల్చున్నాడు. వైశాలి చెవి దగ్గరికి వంగి

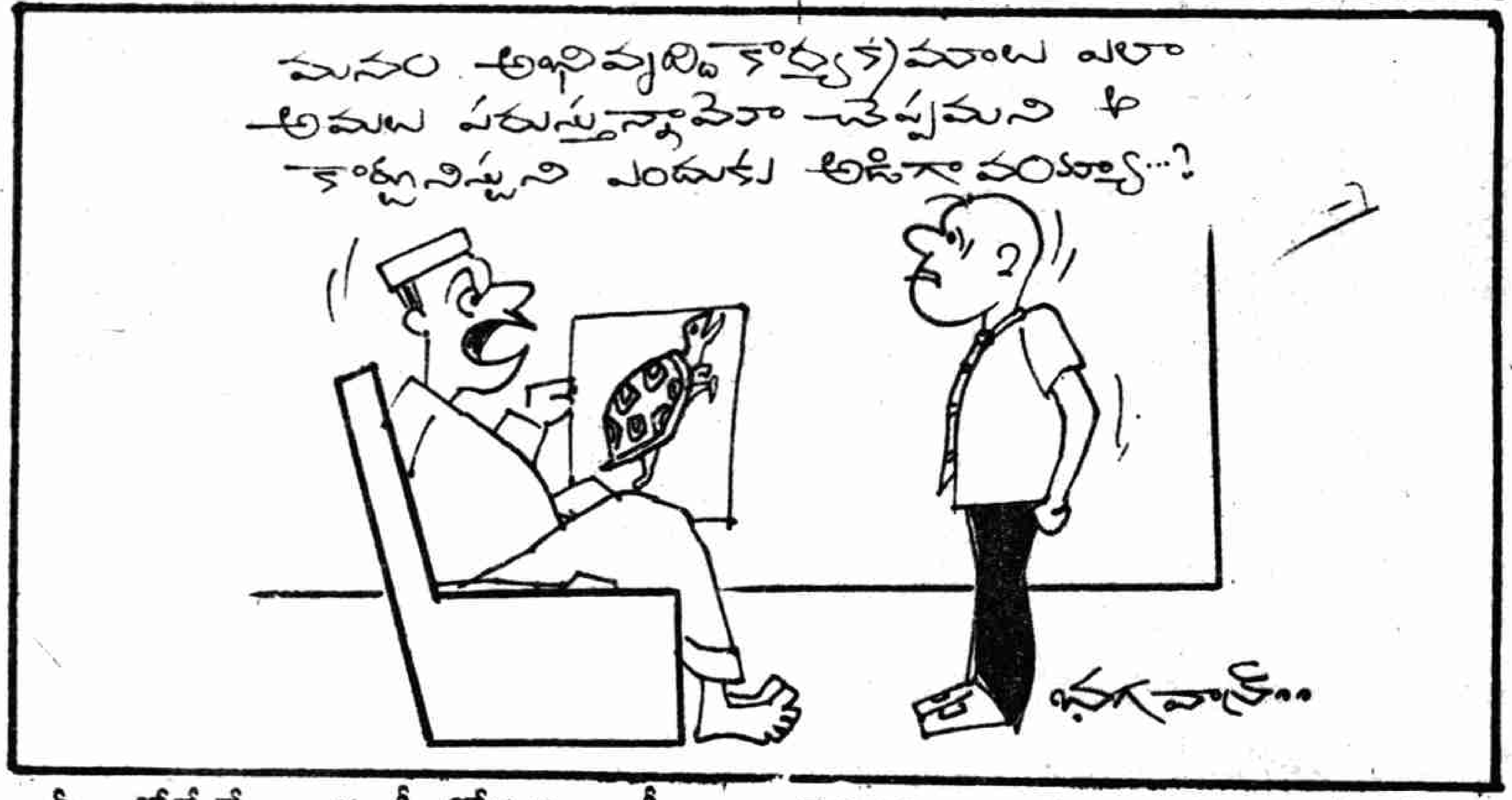

ఆమెకు మాత్రం వినిపించేట్టుగా ఏదో అడిగాడు. ఆమె నవ్వుతూ లేదన్నట్టుగా తల అడ్డంగా తిప్పింది. "రేపు కలుసుకుంటాలే అక్కా! తిరిగొచ్చేటప్పుడు, సేతుబంధనాయనమః దగ్గర, మరిచిపోకు....."

అంతే, తుమ్మెదలా జారుకున్నాడు.

"ఏమిటమ్మా వాడి సాంకేతిక భాష?" ఆశ్చర్యపడుతూ అడిగాడు రామదాసు.

"ఉత్తరువింకా కాలేదా అని అడిగాడు, లేదన్నాను, మెట్ల వెంబడీ పిట్టగోడపైన ఆంజనేయస్వామి అష్టోత్తర నామాలు రాసి వున్నాయి గదా! రేపు మనల్ని 'సేతు బంధనాయనమః' అన్న మంత్రం దాపుగా వున్న మెట్టుపైన కూచుని తనకోసం వేచి వుండమంటున్నాడు......."

"ఎవడోగానీ భలే గమ్మత్తయిన వాడిలా వున్నాడే!"

"ఎందుకులెండి!

కనిపించింది మొదలు నాకు ఫ్రెండైపోయాడు. అబ్బో, ఎంత కబుర్లరాయుడో! తెరిక దొరికితే చాలు. కబుర్లే కబుర్లు. కథలే కథలు!"

"ఒంటరిగా వున్నాడే! తోడుగా పెద్ద వాళ్లెవరూ లేరా?"

"ఎవరుంటారు? అరగొండ దగ్గర అదేదో పల్లెటూరు వాళ్లది. తండ్రి వృత్తి పౌరోహిత్యం, అదే జీవనాధారం, పులిమీద పుట్రలాగా తల్లి దండ్రులిద్దరికీ జబ్బుచేసింది, చుట్టుప్రక్కల వున్న ఆసుపత్రుల కన్నింటికీ తిరిగారు, గుణం కనిపించలేదు, దూరాభారమనుకోకుండా పెద్ద ఆసుపత్రులకు వెళ్లాలంటే డబ్బులేదు, మరేదిక్కూ లేనప్పుడు దేవుడే గదా దిక్కు! కానీ స్వయంగా జబ్బు మనుషులే వచ్చి సేవచేయాలంటే కుదరదే! వాళ్లు ఊళ్లోనే వున్నారు, తల్లి దండ్రుల తరుపున వీడు సేవ చేస్తున్నాడు, మండలమో, మండలమున్నరో -ఎంతకాలమైనాసరే దేవుడుత్తురువిచ్చేదాకా యిక్కడి నుంచి వెళ్లేది లేదంటున్నాడు....... "

కాళ్లకదలికకు, మనోచలనానికి గూడా కళ్లాలు వేసి వెనక్కులాగినట్టు రామదాసు స్తంభీభూతుడై నిల్చుండి పోయాడు, చందన చర్చ చేసినట్టుగా అతడి శరీరం పులకించి పోయింది. అతి లోకమైన దృశ్యాన్ని చూచినట్టుగా, ఆపాత మధురమైన సంగీతాన్ని విన్నట్టుగా మనసు పరవశించిపోయింది. ఈ మహా ప్రపంచం యొక్క స్థితికీ, గతికీ గూడా పునాది అయిన మౌలికాంశ మేదో ఒక పదేళ్ల కుర్రాడి రూపంలో అతడికి సాక్షాత్కరించినట్టయి పోయింది.

వైశాలి కొనసాగించింది-- "నాన్నమ్మ డెబ్బై యేళ్ల ముసలిది వీడికి తోడుగా వచ్చింది. అయినా కాళ్లు సరిగ్గా ఆడని, కళ్లు సరిగ్గా కనిపించని ఆ ముసలిది వీడికేం తోడుగా వుంటుంది? ఇంకా వీడే తోడుగా వుంటూ, ఆవిడ అవసరాలన్నీ గమనిస్తున్నాడని చెప్పొచ్చు, వీడున్నాడే నాన్నా, ఈ నిరంజన్ బాబు- వీడు తలచుకుంటే చింత చెట్లో మల్లెపువ్వులు పూయించగలడు, గుడిలోని పూజారులకు వీడెప్పుడో దగ్గరి వాడై పోయాడు. దేవుడికి నివేదన చేసిన తర్వాత వాళ్లిచ్చే ప్రసాదంతోనే కడుపు నింపుకుంటాడు, నాన్నమ్మకు గూడా కొంచెం పొట్లం గట్టించుకుంటాడు, పాండవ తీర్థం ఎదుట మిట్టపైన ఆర్యవైశ్య సత్రం వుందట వాళ్లు రాత్రుల్లో నాలుగు చపాతిలిస్తారట, చెరిరెండుతిని, నీళ్లు తాగి పడుకుంటారట......."

చెమ్మగిల్లిన కళ్లను తుడుచుకుంటూ అడిగాడు రామదాసు-- "అమ్మా వైశాలీ! ఎవడమ్మా వీడు? పుట్టంధులైన తల్లి దండ్రుల్ని కావడిలో మోసుక తిరిగిన శ్రావణ కుమారుడా? తల్లిదండ్రుల్ని పూజించనిదే గృహకృత్యాల జోలికి వెళ్లని ధర్మవ్యాధుడా? తల్లి ఉపవాస దీక్షను విరమించడం కోసం మబ్బులగుంపులో సూర్యబింబాన్ని వెదుకుతూ వీధి గుమ్మంలో నిల్చునే మోహన్ దాసు కరంచంద్ గాంధీయా? ఎవడమ్మా, ఈ నిరంజన్ బాబు?"

* * *

రామదాసుకుటుంబం ఆక్షేత్రంలో గడపిన అరమండలంలో చివరివారం పదిరోజులు క్షణాల్లా దొర్లి పోయాయి, అందుకు కారకుడు నిరంజన్‌బాబు.

అకుర్రాడొచ్చేసాడంటే చిరుగంటల గలగలలు సందడించినట్టు ఎంతటి స్తబ్ధవాతావరణంలోనైనా సంచలనం పుట్టుకొచ్చేది. కొండ దిగుతూ నీడలో కూర్చున్న విశ్రాంతి సమయంలో వాడు వైశాలి దగ్గర వెలిబుచ్చిన సందేహాలు, సంధించిన ప్రశ్నలు, వేసిన పొడుపు కథలు, చెప్పిన కథలు అన్నీ యిన్నీ గావు.

"అక్కా, అక్కా! ఘటికాచల క్షేత్రమంటే అర్థమేమిటో తెలుసా?"

"తెలియదే! అర్థమంటూ ఏదైనా వుందా బాబూ?"

"పోనీ, సార్ నడిగి చెప్పరాదూ?"

వైశాలి తండ్రి వైపు చూస్తుంది. రామదాసు ఏమీ తెలియని వాడిలా అమాయికంగా బేలముఖం పెడ్తాడు.

"ఘటికాచల క్షేత్రమంటే......."

పొడుగ్గా రాగం దీసి వివరిస్తాడు నిరంజన్‌బాబు. "ఘటిక అంటే గడియ అన్నమాట! గడియ అంటే ఎన్ని నిమిషాలు? ఇరవైనాలుగు. ఇక్కడ భగవంతుడు ప్రసన్నం కావడానికి ఇరవైనాలుగు నిమిషాలు చాలట! అందుచేతదీనికి ఘటికాచలమని పేరొచ్చింది......."

"అలాగా! నీకెలా తెలిసింది బాబూ?"

"చెవులకు పోగువేసుకున్న కంచు కంఠం పూజారి తెలియదా అక్కా, ఆయన పేరు నారాయణాచారి, మేమున్న సత్రం దగ్గరే వాళ్ల యిల్లు, రాత్రుల్లో ఓ గంటసేపు ఆయున్ను నిద్ర పోనివ్వను. ఇట్లాగే ఎన్నో కబుర్లు చెబుతుంటాడు........"

"ఏదీ, యింకొకటి చెప్పు, చూద్దాం.........."

"ఘటికాచలం మహిమల్ని గురించి ఇద్దరు తెలుగు కవులు గ్రంథాలు రాశారట, అందులో ఒకరేమో...... నీకు తెలుసు, వికటకవి అంటారతన్ని......"

"ఎవరు? తెనాలి రామకృష్ణుడా?"

"రైట్ రైట్. కనిపెట్టేశావు."

"ఇంకొకరు?"

తలగోక్కుంటూ అంటాడు నిరంజన్ బాబు "ఎన్ని సార్లు చూచిపెట్టుకున్నా ఆ పేరు మరిచిపోతూనే వుంటా. ఉండు, ఇప్పుడే చెప్తానుండు......" జేబులోనుంచి ఓ చీటితీసి, మడతలు విప్పి, ఆ పేరును ప్రకటించేస్తాడు-- "కొక్కొండ వేంకటరత్నం పంతులుగారు. ఎప్పుడైనా విన్నావా అక్కా?"

"ఎవరబ్బా ఆయన? మీకేమైనా తెలుసా నాన్నా?"

రామదాసు పెదవిపైన విరిసే చిరునవ్వే అందుకు జవాబు.

ఇట్లాగే ఉత్తర ప్రత్యుత్తరాల రూపంలో ఎన్నెన్నో వర్తమానాలు, మనదేశంలోని దివ్య తిరుపతులెన్ని? నూట ఎనిమిది, అందులో ఆంధ్రాలో వున్నవెన్ని? రెండు. అవిఏవి? తిరుపతి, అహోబలం, షోలింగరను పూర్వ కాలంలో ఏమనేవారు? చోళలింగపురం, ఎందువల్ల? చోళులిక్కడొక శివలింగాన్ని ప్రతిష్టించడం వల్ల.

క్రితంరోజు రాత్రి నారాయణాచారి చెప్పిన విశేషాలన్నీ మరునాటి కల్లా 'క్విజ్' రూపంలో వైశాలిని ఎదుర్కొని, ఆమె ఏ ఒక్క ప్రశ్నకూ జవాబు చెప్పలేకపోవడం వల్ల మార్కులన్నీ క్విజ్ మాష్టరుకే దఖలైపోతుండేవి.

ఇలా నాలుగు రోజులు గడిచేటప్పటికి వైశాలి లాగే కల్యాణి గూడా నిరంజన్‌కు

ఆత్మబంధువై పోయింది. కొండ పైన్నుంచీ తెచ్చిన ప్రసాదాన్ని నాన్నమ్మకు అప్పగించిన తర్వాత చక్కా దేవరాజ కల్యాణ మండపానికి వచ్చేసేవాడు. "పెద్దమ్మగారూ! కూరగాయలు కొనుక్కురమ్మంటారా? మంచినీళ్లు తెచ్చి పెట్టమంటారా? సార్‌కు న్యూస్ పేపరు కావాలంటే చెప్పండి" అంటూ అడిగి అడిగి పనులు చేసి పెట్టేవాడు, "ఇప్పుడేమీ తేవద్దుగానీ నింపాదిగా కూచోరా నాన్నా" అంటుండేది కల్యాణి, కానీ జడుడిలా కూచోడం వాడి స్వభావానికి విరుద్ధం గదా! వైశాలి దగ్గరికి వెళ్లి 'అక్కా, అక్కా ఓ కథ చెప్పవూ' అని మారాం చేసేవాడు.

పసిపిల్లల కాసక్తి కరమైన కథలేవైనా జ్ఞప్తికి తెచ్చుకుని, చెప్పడానికి పూనుకునేది వైశాలి. కానీ తీరా నాలుగైదు వాక్యాలు కొనసాగించేటప్పటికి 'అదా, ఆ కథ నాకు తెలుసులే అక్కా! వేరే కథ చెప్పు,' అనేవాడు.

ఆ'వేరే కథలు' గూడా నిరంజన్‌కు తెలిసినవిగానే పరిణించడం వల్ల, వైశాలి కథలు చెప్పే ప్రయత్నానికి గూడా స్వస్తి చెప్పేసింది. "ఒరే నాయనా నిరంజన్ బాబూ! కథల్లో గూడా నీదే పైచేయి. ఒప్పుకున్నాను గదా! నువ్వే చెప్పు. నేను వింటాను" అనేసింది.

నిరంజన్ బాబు బుంగ ముఖం పెట్టి నేల చూపులు చూస్తూ స్వగతంలా చెప్పుకపోసాగాడు. "చెప్పేవాణ్ణే! కానీ ఈ వూరి కొచ్చినప్పటినుంచి కథలు చెప్పీ చెప్పీ నాకు నోరు నొప్పెట్టి పోతూ వుంది. టీ బంకు చిన్నప్ప కొడుకులేడూ దీనూగాడు, నాకంటే పెద్దోడే! ఏడో, ఎనిమిదో చదువుతున్నాడు, వాడు, వాడి జట్టులో వుండే రౌడీ కుంకలు నన్ను వేపుకతిన్నారనుకో! ఎక్కడ కనిపించినా గిచ్చి జగడానికి పిలిచేవాళ్లు. మొట్టికాయలేసేవాళ్లు. 'రోజుకో పావలా యిచ్చుకో లేకుంటే ముప్పై మొట్టికాయలైనా తిను' అంటూ బెదిరించారు. "బాబ్బాబూ! నా దగ్గర పావలాల్లేవురా! కావలిస్తే కథ ఏదైనా చెబుతానన్నాను. ఏదీ, చెప్పు చూద్దామన్నారు. మొదటి రోజున 'అలీబాబా, నలభై దొంగల కథ' చెప్పాను. కోతినాయాళ్ల, కదిలీ మెదిలీ వున్నారంటే ఒట్టు, ఊపిరి బిగబట్టుకుని కూచున్నారు, అయితే ఆకథ చెప్పడం గూడా నా ప్రాణానికే వచ్చింది. సాయంత్రం అయిదు గంటలకు పట్టుకున్నారంటే, భోజనాల వేళ దాకా చెబుతూ వుండాల్సిందే! రోజూ ఏడూ, ఎనిమిదీ, పదీ, ఎన్నని చెప్పిచావడం అక్కా! చెప్పకపోయానో, చెవిమెలేస్తారు, పావాలా యిచ్చుకోమంటారు........"

"అయ్యో, పాపం!"

"'కాదులే అక్కా! అప్పటికి వాళ్లేనా మొనగాళ్లు? నాకూ ఉపాయాలొచ్చును, ఏం చేశానో తెలుసా? అయిదురోజులుగా ఒకే కథ చెబుతున్నాను, మాయల మంత్రగాడు చనిపోతాడనుకో! అయినా కథ అయిపోదు, వాడి నెత్తురుబొట్లలోనుంచి అలాంటి మాంత్రికులే పుట్టుకొస్తారు, వాళ్లు రాకుమారుణ్ణి తీసుకెళ్లి ఇనపచట్రం మేడలో బంధిస్తారు, అక్కడొక చీలను తాకడంలో ఒక సొరంగం తెరచుకుంది, దానిగుండా వెళ్తే పెద్ద అడివి. అడివిలో ఒక కోట. ఆకోటలోని వింతమనుషులందరూ చచ్చి పడి వున్నారు. పొద్దుపోయి చీకటి పడేటప్పటికి వాళ్లు నిద్రమేలుకున్నట్టుగా లేచికూచుంటారు, 'నరవాసన, నరవాసన' అంటూ రాకుమారుణ్ణి తరుముతుంటారు. అతడు పరుగెత్తగా పరుగెత్తగా ఒక మర్రి చెట్టు, ఆ చెట్టుతొర్రలో ఒక బైరాగి, స్వామీ, శరణు శరణు అంటూ బైరాగి పాదాలపైన వాలతాడు, బైరాగి అతణ్ణి ఒక చిలకగా మార్చేస్తాడు......... ఆచిలక పల్లెలు దాటి, పేటలు దాటి, అడవులు దాటి, అలాగే పోతూ. ...పోతూ........"

"భలే, భలే," అంటూ విరగ బడినవ్వ సాగింది వైశాలి 'కుక్క కాటుకు చెప్పదెబ్బ అంటే అదే మరి!' అంటూ కల్యాణి తాను కూడా నవ్వులో శ్రుతి కలిపింది. రెప్పపాటు లేని కళ్లతో రామదాసు ఆ కుర్రాడివైపు సాలోచనగా చూస్తూ వుండిపోయాడు.

ఆఖరుకు విడిపోవలసిన సమయం రానే వచ్చింది. ఆ రోజు శుక్రవారం, "చూడు బాబూ! ఈ రోజు పెద్ద కొండకు వెళ్లి వచ్చాంగదా! రేపు మా వూరికి వెళ్లి పోతున్నాం" అంది కల్యాణి.

"పెద్దమ్మగారూ! మీకు ఉత్తరువైందా?" మనసంతా విప్పి ప్రశ్నించాడు నిరంజన్‌బాబు.

"అయిందిలే! అయింది గనుకనే గద

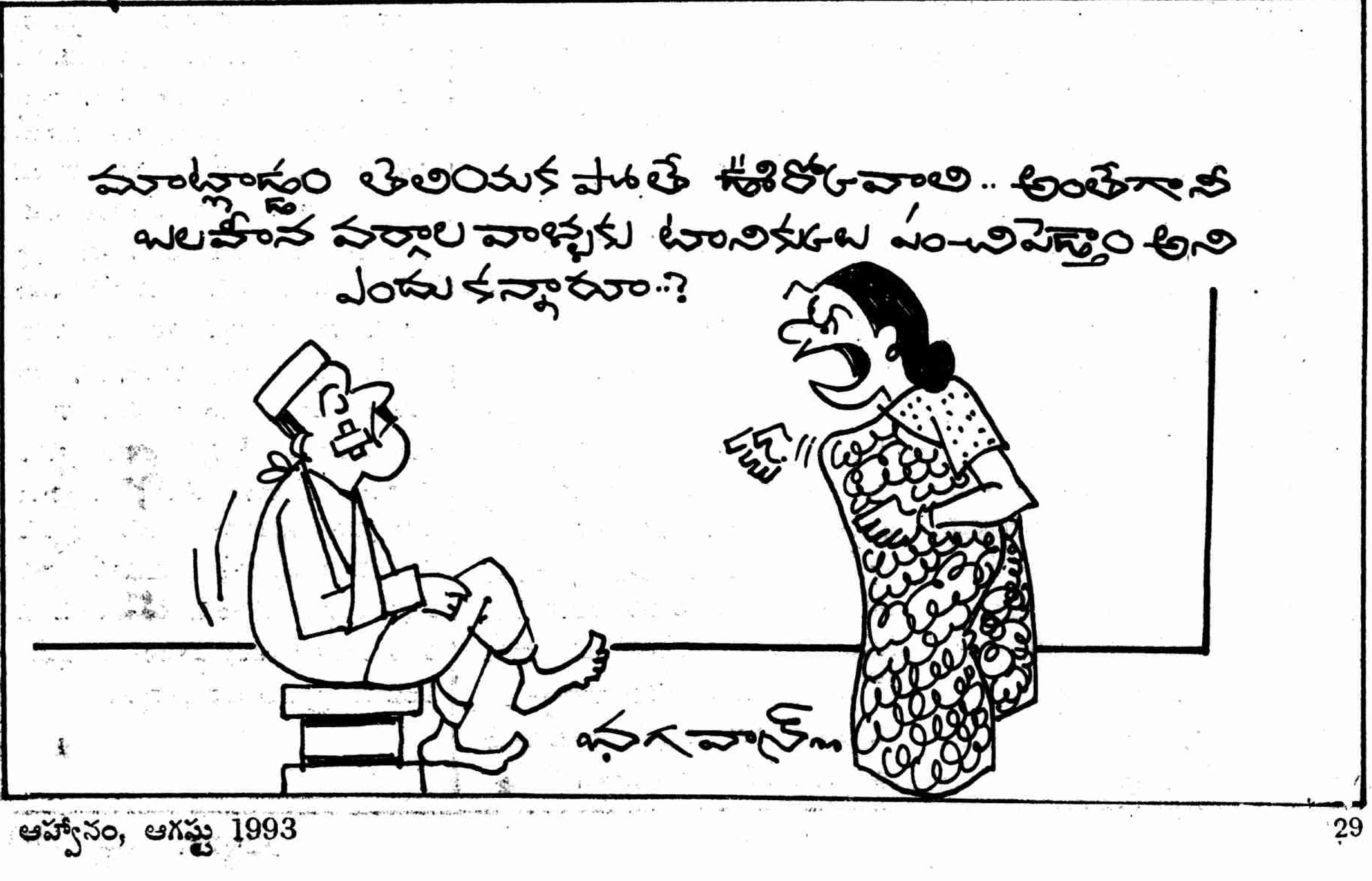

వెల్లడం!"

బాబు ముఖంలో దిగులు కెరళ్లు కెరళ్లుగా వ్యాపించింది, "దేవుడి కింకా మా పైన దయ కలగలేదు. ఎప్పుడుత్తరువిస్తాడో, మేమెప్పుడు వూరికి వెళ్తామో, అమ్మా, నాన్నా ఎలా వున్నారో....." ప్రత్యుత్తరం దొరకని ప్రశ్నల దగ్గరే ఆగిపోయి ఖిన్నుడైకూచున్నాడు. కల్యాణి వాడి ముఖం చూడలేక ముఖం త్రిప్పుకుంది. వైశాలి కన్నీళ్లు ఆపుకోలేకపోయింది. రామదాసు చూపులు మాత్రం కల్యాణి పైనుంచి వైశాలిపైకి, వైశాలి పైనుంచి బాబుపైకి ప్రసరించసాగాయి, ఇలాంటి అమాయకుల నమ్మకాలు వమ్ముగాకుండా వుండడం కోసమైనా భగవంతుడంటూ ఒకడుండాలి, అసలున్నాడో, లేదో.......

* * *

రామదాసు కుటుంబం షోలింగర్ వెళ్లి వచ్చి చాలా కాలమైంది, సేవచేసి వచ్చిన మరు సంవత్సరమే వైశాలి మరో చిన్న వైశాలిని ఒడిలో పడుకోబెట్టుకొగలిగింది. మొక్కుబడిమేరకు కల్యాణి మనవరాలికి 'అమృతవల్లి' అని అమ్మవారి పేరే పెట్టుకుంది. అమృతగూడా యింతై అంతై పెద్దదైంది, పై సంవత్సరం హైస్కూల్లో చేరుతుంది.

రామదాసుకు సంబంధించినంతవరకు షోలింగర్ యాత్ర విస్మృతిపథం లో పడిపోయిందని చెప్పొచ్చు. వాలుగు రోజుల క్రిందట ఒక ప్రత్యేక సంఘటన గనక జరగకపోయివుంటే అతడా అనుభవాన్ని మళ్లీ నెమరుకు తెచ్చుకోవలసిన అవసరం కలిగి వుండేదిగాదు. ఉదయం పదిగంటలప్పుడు 'రామదాసుగారి యిల్లెక్కడండీ?' అని వీధిలో వాకబు చేస్తున్న గొంతు వినిపించింది, కొన్ని నిమిషాల్లో ఆగంతుకుడే వచ్చి గుమ్మంలో నిలబడిపోయాడు, "నమస్కారమండీ!" అంటూ చేతులు జోడించాడు. "చిత్తూరు డిగ్రీ కాలేజిలో ఆఖరు సంవత్సరంలో వున్నాను. ఈ మధ్య నాకథ ఒకటి పత్రికలో వచ్చింది, అచ్చుకానివిగూడా రెండోమూడో వున్నాయి. మీకొకసారి చూపించి, పొరబాట్లేవైనా వుంటే సవరించుకుని......"

ఈలోగా రామదాసు చూపులు ఆయువకుణ్ణి, ఆయువకుడి చూపులు రామదాసునీ పూర్తిగా సర్వేచేసి, పూర్వ పరిచయాన్ని తిరగ తోడుకోగలిగాయి.

"సార్.....మీరు.......మీరు........"

"బాబూ.....నువ్వు.....నువ్వు........"

అయితే కొత్త వ్యక్తి మాటలు విని హాల్లోనుంచి ఈవలికి తొంగి చూ విన కల్యాణే అతణ్ణి మున్ముందుగా పోల్చుకోగలిగింది.

"నాయనా! నువ్వు నిరంజన్‌బాబువి గదూ! పదేళ్ల క్రితం షోలింగర్లో......"

"అవునండీ పెద్దమ్మగారూ! భలేవారండీ మీరు! పదిరోజులు కలిసివున్నా బాబుగారెవరో మాట మాత్రమైనా చెప్పారుకాదు. నేనింకా ఎవరో, ఏమిటో అనుకున్నాను. పరవాలేదులెండి! ఎక్కడికి రావాలో అక్కడికో వచ్చేశాను, అన్నట్టు వైశాలి అక్క ఎక్కడండీ? ఆమెకు బిడ్డలు......."

"చెబుతారా బాబూ! ఎండలో పడి వచ్చావు, ముందుగా కాసిన్ని మంచినీళ్లు పుచ్చుకుందువురా, నింపాదిగా అన్ని విషయాలూ చెబుతాను."

ఆగంతుకుడైన అబ్బాయి, ఆయింటి గృహిణీ గూడా తాత్కాలికంగా రామదాసు ఉనికినే మరిచిపోయారు, ప్రశ్నలే ప్రశ్నలు, పరామర్శలే పరామర్శలు, నవ్వులే నవ్వులు.

* * *

మరునాడు రామదాసు కుమార్తె కొక ఉత్తరం రాసి పోస్టు చేశాడు.

"అమ్మా వైశాలీ! నిన్నటి రోజు మన యింట్లో ఒక విశేషం ఏర్పడింది. గతకాలపు తెరలను తొలగించుకుని పాత పాత్ర ఒకటి రంగ స్థలంపైకి పునఃప్రవేశం చేసినట్టుగా ఓ యువకుడు మనయింటి కొచ్చేశాడు. పైజమాపైన జుబ్బాతొడుక్కుని, భుజాని కొక సంచీ తగిలించుకుని, ముచ్చటగా తల దువ్వుకుని ఉదయకాలపు సూర్యకాంతిలో లేత కొబ్బరి మట్టలా నిగనిగలాడిపోతున్న పడుచువాడు వచ్చి వచ్చి మన యింటి గుమ్మంలో నిల్చున్నాడు. షోలింగర్ కొండపైన మనకు నిరంజన్ బాబుగా పరిచయమయ్యాడే పదేళ్ల కుర్రాడు-- వాడే వీడు! పువ్వు పుట్టగానే పరిమళమని మనకానాడే తెలిసొచ్చింది గదా! రాయకపోతేనే ఆశ్చర్యపడాలిగానీ, వాడు కథలు రాయడంలో ఆశ్చర్యమేముంది? తాను రాసిన కథలు కొన్ని తీసుకొచ్చాడు, వాళ్లమ్మా, నాన్నా అనారోగ్యమనే గ్రహణం నుంచి బయటపడ్డారట! తనీ సంవత్సరం డిగ్రీ పరీక్షలు రాయబోతున్నాడట. నువ్వు చెప్పేదానివి గదా, కబుర్లరాయుడని! నిన్నంతా వాడి కబుర్లతోనే మాకు పొద్దుపోయింది. అమ్మా వైశాలీ! మిగిలిన విషయాల మాటకేంగానీ ఆ అబ్బాయి రాకకు వెనుక ఏదో పరమార్థ మున్నట్టు నాకుతోచింది. షోలింగర్ గురించి కథరాయలేదా నాన్నా- అని అడిగేదానివి గదా నువ్వు! రాయడానికి ఉత్తరువు వచ్చేసింది. రాస్తున్నాను." ★

ఆశాపూర్ణాదేవి

శ్రీమతి ఆశాపూర్ణాదేవి బెంగాలీ రచయిత్రి అయినా భారతదేశంలో ఆమెను తెలియనివారుండరు. ఇంచుమించు అన్ని భారతీయ భాషల్లోకి ఆమె రచనలు అనువదించబడినాయి. ఆమె రచనల ఆధారంగా ఎన్నో చలన చిత్రాలు రూపొందాయి. తపస్య, చైతాలి, చోటీసీ ములాఖాత్, మెహర్బాన్ మొదలైన హిందీ చిత్రాలు ఎంతో ప్రజాదరణ పొందాయి.

పదమూడేళ్ళ వయసులోనే ఆమె తొలి కవిత ప్రచురించబడింది. ఆమెకు ఇరవై ఎనిమిది సంవత్సరాలు వచ్చేంతవరకూ బాలలకోసం ఎన్నో రచనలుచేసి ప్రశంసలు పొందారు. ఆ తరువాత పెద్దవాళ్ళ రచనలు ప్రారంభించారు. మధ్యతరగతి ఆడవాళ్ళ అసహాయత, అణచివేత, వాళ్ళ ఈర్ష్యాసూయలు, గుడ్డినమ్మకాలు, మూఢాచారాలు. ఆమె నెక్కువగా కదలించాయి. వాటి నాధారసూత్రంగా చేసుకునే ఆమె అనేక కథలూ, నవలలూ రచించారు. ఇపుడామె వయస్సు 85. ఇప్పటికీ ఆమె ఉత్సాహంగా వ్రాస్తూనే ఉన్నారు. సమాజంలోని స్త్రీ పురుష వ్యత్యాసంపై నా తిరుగుబాటుకి ప్రతీకలు నా నవలా నాయికలు అంటారు శ్రీమతి ఆశాపూర్ణాదేవి. ఏ కాస్త సమయం దొరికినా పుస్తకాలు చదువుతూ ఉంటారు. ఆమె ఇష్టపడే రచయిత రవీంద్రనాథ్ టాగూర్. కాని జీవితసమస్యను దర్శించి, దర్శింపజేసే ఏ రచన అయినా ఎవరు వ్రాసినా నాకిష్టమే" అంటారు శ్రీమతి ఆశాపూర్ణాదేవి.

★